

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра української мови
Кафедра української літератури**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.І. Гура
«_____» _____ 2024

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВРСЬКИЙ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	035 ФІЛОЛОГІЯ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	035.01 УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	БАКАЛАВР ФІЛОЛОГІЇ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

Запоріжжя, 2024

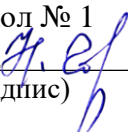
РОЗРОБЛЕНО кафедрами української мови, української літератури, слов'янської філології
філологічного факультету Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Бакаленко Ірина Миколаївна, доцент кафедри української літератури, кандидат педагогічних наук, доцент;
Горбач Наталія Вікторівна, доцент, завідувач кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент;
Меркулова Оксана Володимирівна, старший викладач кафедри української мови, кандидат філологічних наук, старший викладач;
Ніколаєнко Валентина Миколаївна, доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко Ірина Яківна, професор, завідувач кафедри слов'янської філології, доктор філологічних наук.

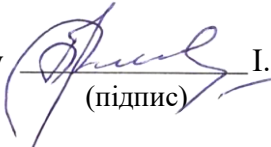
ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

кафедрою української мови «29» серпня 2024 року, протокол № 1
Завідувач кафедри української мови д. філол. н., професор Р. О. Христіанінова
(підпис)

кафедрою української літератури «30» серпня 2024 року, протокол № 1
Завідувач кафедри української літератури к. філол. н., доцент Н. В. Горбач
(підпис)

кафедрою слов'янської філології «30» серпня 2024 року, протокол № 1
Завідувач кафедри слов'янської філології д. філол. н., професор І. Я. Павленко
(підпис)

Схвалено науково-методичною радою філологічного факультету
Протокол від «5» вересня 2024 року № 1

Голова НМР філологічного факультету І. Л. Мацегора
(підпис)

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань виробничих практик спеціальності 035 Філологія освітньої програми Українська мова та література.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня (протокол № 8 від 27.02.2024 року та переглянутої – протокол № 16 від 19.08.2024 року Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандарту вищої освіти спеціальності 035 Філологія, затвердженого наказом МОН України № 869 від 20.06.2019 року.

Комплекс навчальної та виробничої практик спрямований на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації та програмним результатам навчання за освітньо-професійною програмою, які отримують здобувачі вищої освіти бакалавра, та дає можливість займати відповідні первинні посади.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
Освітньо-професійна програма	Українська мова та література
Освітня кваліфікація	Бакалавр філології за спеціалізацією «Українська мова та література»

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Компетентності, якими повинен оволодіти студент (згідно з освітньою програмою)
1.	Навчальна практика (фольклорна)	3	КУ «Обласний методичний центр культури і мистецтв» Запорізької обласної ради. Навчально-наукова лабораторія українознавчих студій	Лаборант наукового підрозділу	ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-8 Здатність працювати в команді та автономно. ЗК-11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості

					<p>корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p> <p>СК-2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>СК-6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>СК-7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту українською мовою.</p> <p>СК-12 Здатність до організації ділової комунікації.</p> <p>СК-14 Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до прийнятих етичних і моральних норм поведінки.</p>
2.	Навчальна практика (діалектологічна)	3	Навчально-наукова лабораторія українознавчих студій	Лаборант наукового підрозділу	<p>ЗК-3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-8 Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК-11 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p> <p>СК-2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>СК-6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових</p>

					<p>різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>СК-8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>СК-14 Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до прийнятих етичних і моральних норм поведінки.</p>
3.	Виробнича практика (педагогічна)	6	<p>Запорізька гімназія № 2 імені Лесі Українки Запорізької міської ради</p> <p>Запорізька ЗОШ № 15 Запорізької міської ради</p> <p>Запорізька гімназія № 25 Запорізької міської ради</p> <p>Запорізька гімназія № 51 Запорізької міської ради</p> <p>Запорізька гімназія № 90 Запорізької міської ради</p> <p>Запорізька гімназія № 91 Запорізької міської ради</p>	Учитель української мови та літератури	<p>ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, викори-стовувати різні види та форми рухової активності</p> <p>ЗК-4 Здатність бути критичним і самокритичним</p> <p>ЗК-5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК-8 Здатність працювати в команді й автономно</p> <p>ЗК-11 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК-12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК-14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p> <p>СК-2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні</p> <p>СК-5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні</p>

				<p>явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури</p> <p>СК-11 Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення</p> <p>СК-12 Здатність до організації ділової комунікації</p> <p>СК-14 Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до прийнятих етичних і моральних норм поведінки</p>
--	--	--	--	---

МЕТА ПРАКТИКИ

Мета навчальних та виробничої практик відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначені «Стандартом вищої освіти України: перший (бакалаврський рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія» та освітньою програмою Українська мова та література.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (ФОЛЬКЛОРНА)

Мета фольклорної практики. Мета практики значною мірою зумовлена необхідністю виконання Конвенції ЮНЕСКО «Про збереження нематеріальної культурної спадщини» (2003 р.), до якої Україна приєдналася у 2008 р., зокрема положенням А1 статті 14 «Освіта, підвищення обізнаності й нарощення потенціалу»: «Кожна держава-учасниця, використовуючи всі засоби, які є в її розпорядженні, докладає зусиль для а) забезпечення визнання, поваги до та підвищення ролі нематеріальної культурної спадщини в суспільстві, зокрема завдяки: 1) освітнім, інформаційним програмам та програмам підвищення обізнаності, спрямованим на широку громадськість, зокрема молодь», і полягає в закріпленні знань про нематеріальну культурну спадщину, отриманих у процесі роботи над дисципліною «Усна народна творчість», фольклор та постфольклор зокрема, формуванні навичок фіксації та систематизації явищ народної словесної культури, підготовці до самостійної фольклористичної роботи та інших форм роботи по збереженню нематеріальної культурної спадщини

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів українською мовою.

ПРН 13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН 14 Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 20 Використовувати набуті знання, уміння й навички роботи з текстом для розв'язання комунікативних завдань з огляду на специфіку каналу його поширення та особливості аудиторії споживання.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (ДАЛЕКТОЛОГІЧНА)

Мета практики – записування текстів зв'язного мовлення говірок Запорізької області; записування діалектних матеріалів за спеціальними питальниками; записування вузькодіалектної специфічної лексики часткових діалектних систем для створення словників окремих говірок; робота над підготовкою до видання або перевидання словників, що відображають говіркову картину Запорізької області (комп'ютерний набір та коректура).

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 9 Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14 Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 20 Використовувати набуті знання, уміння й навички роботи з текстом для розв'язання комунікативних завдань з огляду на специфіку каналу його поширення та особливості аудиторії споживання.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ПЕДАГОГІЧНА)

Мета виробничої педагогічної практики – забезпечити інтеграцію теоретичної та практичної підготовки студентів-філологів; сформувати у них цілісну систему професійно-педагогічних умінь, навичок і фахових компетентностей, необхідних для ефективної діяльності вчителя української мови та літератури; поглибити знання з фахових дисциплін, методики викладання української мови та літератури, педагогіки й психології; опанувати на практиці сучасними освітніми технологіями навчання й цифровими інструментами та впроваджувати їх в освітній процес; удосконалити педагогічну, організаційну, методичну, комунікативну, інформаційно-цифрову та рефлексивну компетентності, а також забезпечити готовність до самостійної професійної діяльності в умовах сучасного освітнього середовища Нової української школи.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 14 Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 18 Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20 Використовувати набуті знання, уміння й навички роботи з текстом для розв'язання комунікативних завдань з огляду на специфіку каналу його поширення та особливості аудиторії споживання.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана філологічного факультету з навчальної роботи, декан філологічного факультету;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики.

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються силабусами та навчальними планами.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються силабусами практик, за пропозиціями випускових кафедр, та затверджуються радою факультету.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються силабусами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичній та вченій раді філологічного факультету.

*Перелік баз практик, з якими укладені договори надаються у робочій програмі у розділі організація проходження практики за посиланням:

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/organizatsiya-praktik-na-fakultetakh.html.

*Рекомендації до організації та проходження практики, зразки звітної документації та вимоги до оформлення звіту з практики розміщено в СЕЗН ЗНУ:

Навчальна практика (фольклорна): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1367>

Навчальна практика (діалектологічна): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15768>

Виробнича практика (педагогічна): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13242>